

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie we Srzodę dnia 10 Grudnia v. s. 1830 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Dodatek nadzwyczajny do gazety Journal de St. Petersburg, datowany dnia 3 grudnia, zawiera artykuł następujący:

Od czasu raportów, pod datą 20 listopada, nadesłanych Jego Cesarskiej Mości, przez Jego Cesarską Wysokość Cesarzewicza, a których treść została ogłoszoną d. 29 tegoż miesiąca, CESARZ JEGOMOŚĆ nie otrzymał żadnej wiadomości prostą drogą od J. C. W. Tymczasem z różnych stron doszły wiadomości, że duch buntu i powstania rozszerza się coraz więcej w Królestwie Polskiem, i że skutkiem tego, CESARZEWICZ JEGOMOŚĆ, z będącymi przy Jego Wysokości wojskami Rossyjskimi, uyrzał się przymuszonym, przedsięwziąć poruszenie ku granicom gubernii wołyńskiej.

„Jak tylko wiadomości te potwierdzone zostaną doniesieniami Jego Wysokości, wtedy szczególności ich będą nie zwłocznie udzielone do powszechnej wiadomości.

„Dowiadujemy się, że Hrabia Zamoyski, Prezydent Senatu Królestwa Polskiego, znalazł się przymuszonym, z przyczyny zdarzonego w Warszawie buntu, szukać dla siebie bezpieczeństwa w Brześciu-Litewskim.”

(Taż wiadomość dosłownie znajduje się i w Ruskim Inwalidzie.)

Wyjątek z listu prywatnego pisanego do Moskwy. Wielkomyślna otwartość, chęć prawego i szczerego działania, znamionują wszystkie czyny naszego najukochańszego MONARCHY, względem powierzonych Mu przez Opatrzność niebieską narodów i wojsk wiernych, strzegących bezpieczeństwa i spokojności Tronu i Państwa. W tych dniach widzieliśmy nowy świetny, na wieki pamiętny, dowód tej wspaniałej szczerości Wielkiego naszego MONARCHY. We środę, dnia 26 listopada, po paradzie zmiany straży, w exercerhausie Inżynierskiego zamku, Jego CESARSKA MOŚĆ, raczył wezwać do siebie wszystkich znajdujących się na paradzie Oficerów, i objawił im ze wszystkimi szczegółami, o wypadkach smutnych, zasłanych w Warszawie, dodawszy do tego, że już dany rozkaz, ruszyć ku Warszawie Korpusom Litewskiemu, pierwszemu pieszeemu, trzem diwizjom Grenadyerskiego i 3ciemu Rezerwowemu Korpusowi Jazdy. „Mam nadzieję” rzekł MONARCHA, obracając się do zgromadzonych w około SIEBIE Oficerów: „jeżeli będzie potrzeba wystąpić MNIE z Gwardyą, w tém zdarzeniu, jak i zawsze, okaże ona swoje przywiązanie i gorliwość!”

Huczne, jednogłośne *ura!* rozległo się na te słowa ubóstwianego MONARCHY. Wszyscy, którzy słowa Monarsze słyszeli, przejęci byli rozczuleniem i zapałem. Sam MONARCHA, ze łzami, obejmował wiernych poddanych, z głębi duszy przysięgających, życie swoje poświęcić za NIEGO. Wśród tego powszechnego uniesienia, Wielkomyślny MONARCHA wyrzekł te pamiętne słowa: „Proszę was, Mości Panowie, Polaków nie mieć w nienawiści: nasi oni są bracia. Sprawcami buntu nie wielu jest ludzi, złe mających zamiary. Spodziewam się, że przy Boskiej pomocy wszystko zakończy się ku lepszemu.”

Podług liczby oficerów polskich, którzy padli ofiarą w obronie prawego Tronu (jak się okazuje z otrzymanych wiadomości), widać, Ojcowskie serce MONARCHY przeczuwało, że tylko

zdemoralizowany, ciemny motłoch i mała liczba rozwięzłych wojowników, rang niższych mogli zapomnieć na obowiązek przysięgi, zapewne nakłonieni ku temu przez ludzi niespokojnych, chciwych zamieszania. (*Wyjątek ten znajduje się w Ruskim Inwalidzie i w Pszczole Północnej.*)

— Dwór Cesarski, dnia 29 listopada, przywdział żałobę, na trzy tygodnie, z okoliczności śmierci N. K. J. Oboich Sycylii, *Franciszka Igo*; żałoba ta, jak zwyczajnie, podzielona jest na wielką i małą.

— Przez reskrypt najwyższy pod 18 listopada, CESARZ JEGOMOŚĆ raczył udarować orderem św. *Anny klasy 1szej*, ozdobionym Cesarską Koroną, Xiążęcia Miłosza *Obrenowicza*, Xiążęcia Panującego Serwii.

— Przez rozkaz dzienny, 29 listopada, CESARZ JEGOMOŚĆ, półkownika regimentu pieszego szlisselburskiego, *Czaykowskiego*, raczył mianować Komendantem miasta Sewastopola.

— JW. Marszałek Polny, Hrabia *Dibicz-Zabalkański*, wczora o północy przybył do tu-tejszego miasta z Berlina. (*J. d. S. P.*)

Ukazy Rządzącego Senatu dnia 30 października.

1szy) Takich niższych rang odstawnych, podlegających umieszczeniu w zakładach Izby Powszechnej Opieki, którzy będą się wyprasali, nie przymuszających do tego, i jeśli okażą krewnych, lub uboczne osoby, chcące wziąć ich na swoje utrzymanie za rewersem, że do proszenia o istmużnę pod żadnym pozorem ich nie dopuszczają, a miejscowa zwierzchność policyjna ze swojej strony zapewni, że oni zobowiązanie się swoje względem opatrzności i utrzymania przyjmujących się osób wypełnić mogą, od umieszczenia w zakładach Izby Powszechnej Opieki uwalniać, i oddawać na ten zasadzie krewnym, albo postronnym osobom, na utrzymanie; ale z innymi niższych rang odstawnymi, wziętymi z przyczyny proszenia o istmużnę postępować w zupełności podług Na-y-wyżey zatwierdzonych o nich prawideł.

2gi) Uważając trudności, zachodzące w oddaniu na czas naznaczony rachunków z ostatniej wojny Turreckiej, zwłaszcza z przyczyny grassującej za granicą zarazy, termin przedstawienia do kontroli państwa sznurowych xiąg i rachunków z tej kampanii za r. 1828 i 1829, naznaczyć na dzień 1 stycznia 1831 roku, nie nakładając sztrafu za nieprzedstawienie onych na termin, powszechnymi ustawami naznaczony; jeżeli zaś kto dla szczególnych okoliczności nie przysłał xiąg, lub rachunków i do dnia 1go stycznia 1831 roku, a weyda one nie później, jak do dnia 1go stycznia 1832go roku, Kontrola wtedy Państwa weydzie w rozpoznanie przyczyn, przeszkadzających przedstawieniu xiąg i rachunków na termin teraz naznaczony, i jeżeli przyczyny te uznane będą za ważne, w takim razie sztrafu za to uchybienie terminu także nie nakładać; w przeciwnym zaś przypadku podciągać poden winnych prawnym porządkiem.

3ci) Dnia 3 listopada. Do Rządzącego Senatu przesyłać się od Izby Skarbowych, na mocy uprzednich postanowień, każdomiesięcznie wiadomości o przychodzie, rozchodzie i pozostałości soli po guberniach. Gdy przy terażniejszym rachunkowości stanie, przesyłanie takowych doniesień utrudnia tylko pośpiech biegu spraw w

Izbach Skarbowych, nie przynosząc istotnego pożytku, przeto Rządzący Senat uznał przesyłanie takowych wiadomości za niepotrzebne.

4ty) Dnia 29 września. Rada Państwa, rozpatrując przełożenie Rządzącego Senatu na zapytanie: do jakiego sądu w Gruzji należy rozstrząsanie spraw między cudzoziemcami w handlowych ich obrótach i rachunkach, za granicami Rosyi toczących się? i znajdując wniosek Rządzącego Senatu zgodnym z prawidłami, stosownie do niego postanowiła: dla rozwiązania tego pytania co następuje: 1) Sprawy w Gruzji między cudzoziemcami, w handlowych obrótach i rachunkach za granicami Rosyi toczących się *bezsporne*, jakoto: podpisane przez dłużników rachunki, wexle albo kontrakta iasne i iawne, za którymi w terminie nie wykonano opłaty, rozstrząsać na mocy 97go artykułu urzędzenia o guberniach, władzy wykonawczej lub policyjney; a *sporne*, czyli podlegające wątpliwości, sądom polubownym, na zasadzie *N a y w y ż e y* potwierdzonego dnia 19 listopada 1800 roku przełożenia Rządzącego Senatu. 2) Jeżeli wykonawcza w Gruzji Expedycya znayduie się w niemożności zgodzenia obu stron spór wiodących na wybor sędziów polubownych, w takim zdarzeniu oddawać sprawę do rozstrząśnienia powiatowemu sądowi, który po podaniu przez stronę powodową prośby z ceną, świadkami i innemi dowodami mocnymi, powinien pozwać obżałowanego; lecz jeżeli ten ostatni składać się będzie, że dokumenta, służące do odparcia poszukiwań proszącego, znajduią się za granicą; zatem naznaczyć iemu, zważając na odległość, przywoity termin, dla ich złożenia; w przypadku zaś uchybienia terminu, postępować na mocy ukazów 1723 roku listopada 5go i 1760 roku października 25go. 3) Świadkowie, na zasadzie praw o formie sądu i processu wojskowego, powinni być doprowadzani do przysięgi i examinowani przed sądem, w którym się toczy sprawa. Jeżeli zaś ktokolwiek ze spór wiodących dla odarcia strony przeciwney będzie odwoływał się do świadków za granicą znajdujących się, wtedy na mocy wyżej przytoczonych praw, odwołująca się strona ma dostawić świadków do sądu własnym kosztem, i na to dawać przywoity termin; jeżeli zaś świadkowie na termin nie staną, sprawę wtedy rozwiązywać podług dokumentów w sądzie będących.

5ty) Rada Państwa, rozpatrzywszy przedstawienie zarządzającego ministerjum sprawiedliwości, o rozciągnięciu ustawy z dnia 6go lipca 1828 roku, w przedmiocie dopuszczenia w Gruzji Mahometanów za świadków w sprawach chrześcijańskich, na Orenburską i wszystkie inne gubernie i obwody, gdzie mają osiadłość Mahometanie, i zważywszy, że okoliczności, będące powodem do wydania w 1828 ustawy o świadczeniu Mahometanów w Gruzji, zupełnie są różne od okoliczności, które dają się widzieć w niniejszej sprawie w Orenburskiej i innych guberniach, postanowiła: w Orenburskiej i innych guberniach, gdzie są osiedli Mahometanie, świadczenie ich w sprawach chrześcijańskich zostawić na ogólnej zasadzie praw.

Wiadomość, ile zachorowało, wyzdrowiało i umarło w Moskwie z oznakami Cholery.

Zrana dnia 21 listopada. Od dnia okazania się choroby zachorowało 5,874 osób, umarło 3,291, wyzdrowiało 2,109, dnia 19 było chorych 534. *)

W ciągu doby dnia 20go. Zachorowało 19 osób, wyzdrowiało 67, umarło 12, a zatem pozostało do dnia 21go (w domach 52, a w lazaretach 422 osób) w ogóle 474. W tej liczbie z nadzieją wyzdrowienia 292.

Zrana dnia 22go listopada. Od dnia okazania się choroby zachorowało 5,900 osób, umar-

*) Z liczby znajdujących się po domach dnia 19go, jeden był przeniesiony do lazaretu, i tam umarł.

ło 3,296, wyzdrowiało 2,145, dnia 20 było chorych 474.

W ciągu doby dnia 21. Zachorowało 26, wyzdrowiało 36, umarło 5, a zatem pozostało do dnia 22go (w domach 52, a w lazaretach 407 osób) w ogóle 459. W tej liczbie z nadzieją wyzdrowienia 273.

Zrana dnia 23 listopada. Od dnia okazania się choroby zachorowało 5,922 osób, umarło 3,305, wyzdrowiało 2,192, dnia 21 było chorych 459.

W ciągu doby dnia 22go. Zachorowało 22 osób, wyzdrowiało 47, umarło 9, a zatem pozostało do dnia 23 (w domach 48, a w lazaretach 377 osób) w ogóle 425. W tej liczbie z nadzieją wyzdrowienia 261.

Zrana dnia 23 listopada. (We wszystkich stałych lazaretowych zakładach w Moskwie). Od dnia okazania się choroby zachorowało 1,656 osób, umarło 770, wyzdrowiało 760, dnia 21go było chorych 128.

W ciągu doby dnia 23 listopada. Zachorowało 3, wyzdrowiało 3, umarło 2, a zatem pozostało do dnia 23 listopada w ogóle 126. W tej liczbie z nadzieją wyzdrowienia 87.

Zrana dnia 24go listopada. Od dnia okazania się choroby zachorowało 5,940 osób, umarło 3,320, wyzdrowiało 2,253, dnia 22 było chorych 425.

W ciągu doby dnia 23go. Zachorowało 18, wyzdrowiało 61, umarło 15, a zatem pozostało do dnia 24go (w domach 45, a w lazaretach 322 osób) w ogóle 367. W tej liczbie z nadzieją wyzdrowienia 215. (G.S.P.)

A U S T R Y A.

Wiedeń dnia 21 listopada.

Ich Cesarskie Mości, Cesarz i Cesarzowa, powrócili dnia 19 w zupełnym zdrowiu z *Presburga* do tutejszey stolicy. J. K. Mość Król Węgierski i dziedziczny Xiążę państw Austryackich, przybył dniem wprzód; powiadają, że Jego Cesarska Mość ma powrócić do *Presburga* na zamknięcie Seymu Węgierskiego. (J.d.S.P.)

A N G L I A.

Londyn dnia 21 listopada.

Na posiedzeniu izby niższej dnia 17, P. Sykes oświadczył, z przyczyny złożenia wielkiej liczby petycyy przeciwko niewoli, które niewspieraloby żadne ministerjum, które nie protegowaloby zniesienia niewoli, reformy parlamentu i przywrócenia podatków. P. Ridley podaje propozycyą, aby nie rozpoczynać przed Bożem Narodzeniem rozstrząsania petycyy przeciwko wyborom, aby izba mogła skończyć ważniejsze interessa przed swoim odroczeniem, koniecznie przedłożeniem, z przyczyny utworzenia nowego ministerjum. Po uczynionej uwadze przez P. Brougham przytomność ministrów hynaymniey nie była potrzebną do przekonania się o prawnosci wyborów, wniosek P. Ridley został odrzucony.

— Na posiedzeniu dnia 18, Sir R. Wilson złożył petycyą mieszkańców *Southwarku*, przeciw nowej policyi. Sir R. Peel bronił tej instytucyi, która iemu winna swój byt, i oznajmił, że po Bożem Narodzeniu poda wniosek, względem wyznaczenia komitetu, mającego poruczenie wynaleźć sposoby wprowadzenia ulepszeń do tej policyi. P. Hobhouse cofnął swój wniosek, tyczący się stosunków Wielkiej Brytanii z Belgią.

— Dnia 17, Król miał w pałacu St James wielki zbiór, na którym znaydowali się: Xiążę Oranii, Arcybiskup Kanterburyjski, Ministrowie, Członkowie ciała dyplomatycznego i wielka liczba urzędników cywilnych i wojskowych.

— Prawie wszyscy urzędnicy dworu J. K. Mości, prosili o uwolnienie ze służby w tymże czasie, kiedy i ministrowie; lord Howe, szambelan królewski, jest w teyże liczbie.

— Lord *Burgersh*, uprzednio minister pełnomocny we *Florencey*, iedzie w teyże godności do *Neapolu*.

— Rada miasta, dnia 17, miała posiedzenie, na którym zastanawiała się nad najlepszymi sposobami utrzymania prawdziwej reprezentacji narodowej, na miejscu tak nazwanej izby niższej, gdzie większa część członków wybierana jest przez wpływy parów i innych osób, które mają w tym interes, oraz sposobem niezgodzającym się z prawami i konstytucją. Po roztrząśnieniu najlepszego urządzenia rady powszechnej, i wyznaczeniu w tym celu komitetu, P. Taylor, podał projekt względem reformy parlamentu; wniosek ten został jednogłośnie przyjęty.

— Stan hrabstwa *Sussex*, a szczególnie okolic *Chichesteru* jest taki, że opieka i przytomność siły zbrojnej stały się tam konieczne potrzebami, dla wstrzymania pożarów i innych swawoli popółstwa. Musiano postać wojska, dla obrony zamków lorda *Egremont* i Xięcia *Richmond*.

— Wieża teraz jest zupełnie zamknięta dla publiczności: baszty i baterie są postawione w stanie obrony, niezmiernie zapasy żywności, są zgromadzone w różnych miejscach. Działa i kercaczownice są umieszczone na wszystkich budynkach, które mogą wytrzymać ten ciężar; nowe fortyfikacje czyli palissady wznoszą się w różnych miejscach i na wszystkich punktach, kosze z piaskiem ochraniają żołnierza od ognia zewnętrznego, tak, iż garnizon może strzelać na ulicy nie będąc sam narażony na niebezpieczeństwo. Teraźniejszy garnizon składa się około z 1400 ludzi.

— P. James Buller, pisarz rady tajnej, umarł; Prezydent Hrabia *Bathurst* natychmiast dał to miejsce swojemu synowi, które przynosi na rok 2500 funtów szterlingów.

— Pospółstwo zniszczyło, nie bardzo dawno, w nocy, 14 machin do młócenia zboża, w gminie *Bosham*, blisko *Chichester*. Gromady wicherzycieli ukazały się przed domami wielu właścicieli w okolicach tego miasta, odzywając się z pogróżkami i żądając pieniędzy, które natychmiast trwoniją w karczmach; pożary trwają także w hrabstwie *Kent*. — Nałożono ogień na środku kościoła w *Strathfieldsaye*, własności księcia *Wellingtona*; ale potrafił on go zgasić.

— Służba pocztowa między *Manchester* i *Liverpool* odbywa się teraz w dwóch godzinach po drodze o żelaznych kolejach. Rząd ułożył się z kompanią, względem przewiezienia wojsk, w przypadku potrzeby; tym sposobem pułk jeden, który potrzebował trzy dni dla swojej drogi, będzie mógł ją odbyć w dwóch godzinach.

— Piszą z Irlandyi, że 30 parów, 7 baronów i 260 innych znakomitych osób podpisało się na oświadczeniu księcia *Leicester*, dla sprzeciwienia się temu, iżby kwestya względem odwołania unii była popieraną.

— Rząd nakazał ułożyć listę osób, pobierających pensje w Anglii, Szkocyi i Irlandyi, ze wskazaniem ilości ich pensji i czasu, w którym one zostały przyznane.

— List z *Santiago* w *Chili*, pod dniem 10 lipca przywieziony przez statek *Nautilus* donosi, że do tego dnia wojna domowa skończyła się w owym kraju, gdzie porządek i spokojność zostały zupełnie przywrócone. Korrespondent pochwała osoby, które się znajdowały na czele interessow, i mniema, że się ustali rząd teraźniejszy.

— Odkryto niedawno w hrabstwie *Fife*, trochę ku północy od miejsca, gdzie P. Small naznacza pole wielkiej bitwy między Rzymianami a Kaledończykami, wspaniały sztylet rzymski około 17 cali długości mający. Rękojeść i kaptur, które są z brązu, mają wiele figur wypukłych, jakoto: Jowisza trzymającego kulę ziemską, Apollina ze swoim łukiem i saydakiem, Neptuna, Herkulesa, Ariona na swoim delfinie, na głowni, która jest trójkątnej kształtu są osadzone figury złote. Uważać należy, że znaleziono nieco przedtem inny sztylet tegoż gatunku, blisko amfiteatru przypisywanego od *Markincha* Rzymianom, w témże samém hrabstwie.

— *Register Mercantil* z *Manilli*, ogłasza obraz obrótu na tej wyspie w ciągu roku 1829. Przy-

wieziono na 119 okrętach 598,447 dollarow w gotowiznie, a towarow za 1,654,502 dollarow; wywieziono na 123 okrętach, 62,275 dollarow w gotowiznie, a towarow za 1,397,623 dollarow. Dochody z komór celnych wynosiły do 229,115 dollarow.

— Okręt, wysłany przez króla kochinchińskiego, przybył do Kalkuty, w pierwszych dniach ostatniego miesiąca maja; urzędnik, który prowadził go od swego monarchy, nieszczęśliwie zapadł na chorobę gorączkową w czasie podróży; dnia 17 maja dwaj inni mandarynowie, należący do tejże misyi, nie mieli jeszcze audyencyi u ienerał-gubernatora.

— Ostatnie wiadomości z osady nad rzeką *La-będzią* dochodzą do dnia 3 maja. — Miasto *Freemantle* nadzwyczajnie podniosło się: liczone już w niem więcej 50 dobrze zbudowanych domow, a inne budowały się. Dotąd nie uskarżano się na stan zdrowia w tamtejszym klimacie. Oczekiwano obfitych zapasow żywności z *Hobartowni* *Sydney*.

— Tłum niezmierny ciekawych odwiedza wspaniałe przygotowanie, które uczynione zostały na przyjęcie Króla w ratuszu, dokąd przypuszczają za biletami.

— Wszystkie pisma publiczne wymieniają listę członków izby niższej, którzy głosowali przeciwko wnioskowi Sir H. Parnella, na pamiętnem posiedzeniu dnia 15, i tych, którzy byli nieprzytomnymi, z 62 członków z hrabstw angielskich, obecnych na posiedzeniu, 47 głosowało przeciwko ministeryum, a 15 tylko za niem. 29 członków z hrabstw irlandzkich głosowało też z większością, a 11 głosowało z mniejszością, tym sposobem, że rozdzielenie następną okazie ilość: za wnioskiem sir Henryka Parnella 76 deputowanych z hrabstw i 157 deputowanych z miast i miasteczek; przeciwko wnioskowi i za ministeryum 26 deputowanych z hrabstw, a 178 deputowanych z miast i miasteczek; jeden z dziesięciu deputowanych z *Middlesex*, z *Londonu*, z *Westminster*, i z *Southwark*, alderman Thomson głosował z mniejszością; czterech z pomiędzy nich, sir F. Burdett, sir R. Wilson, alderman Wood i M. W. Ward nie byli obecnymi. (J.d.S.P.)

London dnia 24 listopada.

Papiery publiczne. Konsolidy 83½; Rosyjskie 96; Hiszpańskie 15½.

— Dnia 22 o godzinie pierwszej po południu, Król zebrał dwór, i dał prywatne posłuchanie Xięciu *Wellingtonowi* i innym członkom administracyi; J. K. M. przyjął z ich rąk pieczęcie ich ministeryow. O wpół do trzeciej, lord Grey i inni ministrowie, nowo mianowani, przypuszczeni byli do ucałowania ręki królewskiej, i otrzymali od J. K. Mości swoje pieczęcie. Gdy mianowanie ich jest już teraz urzędowem, dajemy więc tu zupełną ich listę: hrabia Grey, pierwszym lordem podskarbstwa; margrabia *Landsdowne*, prezydentem rady tajnej; lord *Brougham*, lordem kanclerzem; lord *Durham*, strażnikiem pieczęci tajnej; wice-hrabia *Melbourne*, ministrem spraw wewnętrznych; wice-hrabia *Palmerston*, ministrem spraw zagranicznych; lord *Goderich*, ministrem koloniy; wice-hrabia *Althorp*, kanclerzem skarbu; sir James Graham, pierwszym lordem admiralicyi; P. Ch. Grant, prezydentem biura kontrolli interessow indyjskich; lord *Auckland*, prezydentem biura handlu i mistrzem mennicy; lord *Holland*, kanclerzem xięstwa Lankasterskiego; margrabia *Anglesea*, lordem-namiestnikiem Irlandyi; książę *Richmond*, dyrektorem ieneralnym poczt; książę *Devonshire*, wielkim szambellanem; hrabia *Albemarle* wielkim koniuszym; margrabia *Wellesley*, wielkim mistrzem dworu; P. Denman, prokuratorem ieneralnym; P. Horne strażnikiem ieneralnym; P. Robert Grant, adwokatem ieneralnym Szkocyi; P. Agar Ellis, pierwszym komissarzem lasow; lord John Russel, płatnikiem ieneralnym wojska; lord *Plunkett*, lordem kanclerzem Irlandyi; P. Pennefather, adwokatem ieneralnym Irlandyi, P. C. G. S. Stanley,

sekretarzem stanu Irlandyi; *P. Poulett Thomson*, wice-prezydentem bióra handlu i skarbnikiem flotty; lord *Hill*, naczelnym dowódcą wojska; sir *Willoughby Gordon*, wielkim mistrzem artylleryi; sir *Rob. Spencer*, inspektorem ieneralnym bióra postanowień; wicehrabia *Anson*, łowczym. — Po oddaniu pieczęci nowym ministrom, Król miał radę tajną; PP. *Brougham*, *Althorp*, *Richmond*, *Albemarle*, *Durham*, *Auckland*, *Ellis*, *Russel*, *Graham*, *Stanley*, *Thomson*, *Gordon*, *R. Grant*, wykonali przysięgę, jako członkowie rady. Powiadaią, że hrabia *Carlisle* będzie zasiadał w gabinecie, ale bez wydziału. — *P. Brougham* został wyniesiony na godność para; tytuł jego jest; baron *Brougham* i *Vaux de Brougham-Hall* w hrabstwie *Westmoreland* i *Winslade* w hrabstwie *York*. *P. Brougham* jest głową iedney z rodziny normandzkich, osiadłych w Anglii od zwycięstwa *Wilhelma*. Mało osób w izbie parów, może pochłubić się krwią tak szlachezną, jak on; postarał się on też, aby każdy o tém wiedział.

— Na posiedzeniu izby parów dnia 22, Hrabia *Grey*, oświadczył zamiar nowego ministerium, uskutecznienia w systemacie reprezentacyynym reformy, potrzebney dla zapewnienia ludowi wpływu, który powinien mieć w zgromadzeniu prawodawczém, ale nie takiej, któraby mogła sprowadzić anarchią i nieporządek w kraiu. Co do rozruchow tłumnych, które się okazały w kilku powiatach, rząd postanowił odeprzeć ie z surowością. We względzie interessow zewnątrznych, minister, nie będąc ieszcze dostatecznie obeznanym z rozporządzeniami, obranemi przez swoich poprzedników, ograniczył się na obwieszczeniu swego i swoich kollegów zdania, aby pokoy był utrzymany, tyle, ile to będzie się zgadzało z honorem narodowym; systemat niewdawania się stanowić będzie zkądinąd, tyle, ile można, zasadę polityki angielskiej; wszystkie starania szanownego lorda będą skierowane do zebrania ścisłych wiadomości, względem zobowiązań przyjętych z mocarstwami zagranicznymi, względem utrzymania pokoju w Europie. (J.d.S.P.)

SPRAWY NIDERLANDZKIE.

Merkury Westfalski obeymuię artykuł następujący: „Peñnomocnicy pięciu wielkich mocarstw, zebrani w Londynie, otrzymawszy oświadczenie tymczasowego rządu belgickiego, postali znowu do *Bruxelli*, PP. *Cartwrighta* i *Bressona*, dla uczynienia wspomnionemu rządowi następney komunikacyi: 1) Tłumaczenie dowolne, iakie rząd ten uczynił w przedmiocie projektoweney linii granicznej między wojskami wojującymi, nie może być przyjęte, dawna granica państwa zwierzchniczego Niderlandów, taka, iaka była do dnia 30 maia 1814 roku, powinna być ustąpioną J. K. Mości Królowi Niderlandzkiemu. 2) Podczas trwania zawieszenia broni i negocyacyi w przedmiocie ustanowień politycznych, linia ta ma oddzielać wojska wojujące; umowa iednak ma być uczynioną w przedmiocie komunikacyi między punktami, osobnemi, stosując się w tym względzie do żądania J. K. Mości Króla Niderlandzkiego; można do tego zobowiązać komissarzy belgickich i hollenderskich, dodając do nich urzędnika od mocarstw sprzymierzonych. 3) Wyjęcie wielkiego księstwa Luxemburskiego, które nie ma wspólnego z Belgium, ma być warowaném. 4) Ustąpienie z cytadelli Antwerpii nie zostanie przyprowadzone do skutku, aż nim linia rozejmowa nie zostanie ustanowioną za wzajemną zgodą. 5) Trwanie rozejmu nie może być oznaczone wprzódy; rozumie się, że nie może być ono złamane, iak tylko za zgodą wielkich mocarstw, i strona, która się ośmieli ie złamać postąpi po nieprzyjacielisku z temi mocarstwami. 6) PP. *Cartwright* i *Bresson* obowiązani są uczynić w *Bruxelli* potrzebne kroki względnie ieńców woiennych.

— Taż sama gazeta zawiera pod napisem urzędowym artykuł następujący datowany z *Ha-*

gi, dnia 25 zrana: „Po oświadczeniu się przez PP. *Cartwright* i *Bresson* dnia 21, przeciwko ograniczeniu trwania rozejmu do dziesięciu dni, rząd tymczasowy odpowiedział im tegoż samego dnia, że Belgium przyymie zawieszenie broni bez oznaczenia iego trwania, i że gotowém jest umówić się o oznaczenie granic.

— Naskutek tego oświadczenia, J. K. Mość wydał dnia 24 wieczorem, do dowódców swoich sił lądowych i merskich, rozkaz (ogłoszony w *Staats-Courant* dnia 25) względem zaprzestania kroków nieprzyjacieliskich, względem umówienia się o linią graniczną, i względem ustąpienia potém, w przeciągu dni dziesięciu z cytadelli *Antwerpii*, iako też z fortec *Lierenschoeck* i *Lilla*. (J.d.S.P.)

Haga dnia 27 listopada.

Staats Courant pod dniem 24 ogłasza prawo, datowane w dniu 22 i obeymuiące 21 artykułów, względem nadzwyczajney pożyczki; minister skarbu odesłał ią do gubernatorów prowincyi północnych, razem z okolnikiem, w którym prosi ich o ułatwienie wykupienia kwitacyi za pomocą obligacyi, oraz o ostrzeżenie mieszkańców względem spekulantów.

— Jenerał *van Geen* przybył do *Bredy* ze swoim głównym sztabem i z wojskiem. Komendant *Bredy* rozkazał niepuszczać żadnego cudzoziemca do fortecy, i ustąpić we 24 godziny tym wszystkim, którzy się w niej znajdowali.

— Jenerał *Dibbets*, komendant *Maestrychtu*, zajmuje się umocnieniem cytadelli. Donosi on, że broń gwardyi gminnych, które zostały rozpuszczone, złożono w magazynie. Wojska jenerała *van Daine* znowu przybliżyły się do miejsca i zajmują *Sittardy*, *Heerlen*, *Valkenbourg* i *Beek*. Sam *Daine* powrócił do *Bruxelli*.

— Obywatele antwerpscy, gandawscy i bruxelscy, są weale niekontenci z terażniejszego stanu rzeczy; w tém ostatniém mieście muszą dawać 21,000 zł. co tydzień na żywność dla rzemieślników, którzy są bez roboty.

— Kuryer angielski, jadący z *Bruxelli*, przywiózł dnia 23 zrana, do ministra angielskiego w *Hadze*, odpowiedź tymczasowego rządu, na drugą komunikacyą pełnomocników z Londynu.

— Powiadaią, że *Antwerpia* będzie ogłoszona wolnym portem.

— Rząd wydał do gubernatorów prowincyi nadmorskich rozkaz, aby dawano pilną baczość, iżby cholera nie została przywiezioną na iakim statku.

— Donoszą z *Bois-le-Duc*, pod dniem 21 listopada, że kolumna od 4 do 5000 ludzi, pod rozkazami Xięcia Sasko-Weymarskiego, wyszła w drogę, dnia 20 z *Eindhovenen*; tegoż dnia wieczorem weszła do prowincyi Limburskiej i przybliżała się do *Maestrychtu*. (J.d.S.P.)

Bruxella dnia 26 listopada.

Kongres narodowy na posiedzeniu swém dnia 20 zajmował się rozważaniem kształtu rządu, który ma przyjąć. Dnia 22 oświadczył się większością 174 głosów przeciwko 13, za rżadem monarchicznym konstytucyynym. Projekt PP. *Roboula* i *Serona*, odwołania się w tym przedmiocie do narodu, został odrzucony znaczną większością głosów. Podczas roztrząsania, kongres otrzymał uwiadomienie od rządu tymczasowego, donoszące o skłanianiu się iego na zawieszenie krokow nieprzyjacieliskich, podawaném przez pełnomocników pięciu mocarstw w Londynie, na skutek konferencyi z dnia 17; przyjęła ona, iako tymczasowy środek, aż do ukończenia narad we względzie zawieszenia broni i względem warunków wyrażonych w postanowieniu z dnia następującego. Na posiedzeniu dnia 23 z porządku dziennego zajmowano się roztrząsaniem projektu P. *Rodenbacha*, obeymuiącego wyłączenie domu Nassauskiego; wielu mówców dało się słyszeć za tym projektem i przeciw niemu. (J.d.S.P.)